

BART & BORIS

LATE PASEN ?

3 min. leestijd

ACTUEEL

Van kip tot boom: lokale mestkringloop in de Betuwe

Poultry Pellet verwerkt kippenmest tot mestkorrels voor de boomkwekerij

In de boomkwekerij wordt bemesting vaak gezien als een combinatie van voeding geven en de bodem op peil houden. Daarbij groeit de belangstelling voor organische meststoffen die niet alleen stikstof en fosfaat leveren, maar ook bijdragen aan bodemstructuur en bodemleven.

Auteur: Huub Snijders

In de Betuwe is een bedrijf dat die gedachte heel letterlijk heeft doorgetrokken. Daar wordt pluimveemest van een eigen kippenbedrijf verwerkt tot mestkorrels die vervolgens weer op boomkwekerijpercelen in de regio terechtkomen. Van kip tot bodem dus, en uiteindelijk weer tot boom.

Mest is geen afval maar grondstof

Het verhaal van Poultry Pellet begint op een pluimveebedrijf met ongeveer 92.000 leghennen. Zoals bij ieder pluimveebedrijf komt daar mest vrij, en jarenlang moest die mest worden afgevoerd. Volgens Arjan Aalbers zat daar voor hem precies de verkeerde gedachte achter. 'Ons werd vaak verteld dat pluimveemest afval was, terwijl het eigenlijk een waardevolle grondstof is voor de land- en tuinbouw.' Op het bedrijf werden daarom al jaren geleden droogtunnels

gebouwd, waarbij de mest met ventilatielucht uit de kippenstallen wordt gedroogd tot een product met een hoog drogestofgehalte. Daardoor werd de mest beter verwerkbaar en transporteerbaar. Uiteindelijk ontstond het idee om de mest zelf verder te verwerken tot mestkorrels voor de landbouw en boomkwekerij.

Restwarmte en zonne-energie

Opvallend is dat bij het hele proces geen aardgas wordt gebruikt. Waar grote mestverwerkers vaak aardgas gebruiken om mest voor te drogen en te hygiëniseren, werkt Poultry Pellet met restwarmte uit de kippenstallen en elektriciteit van eigen zonnepanelen. Op het bedrijf liggen meer dan duizend zonnepanelen die de volledige elektriciteitsbehoefte van het mestverwerkingsproces dekken. Alleen in het verwerkingsproces wordt een kleine elektrische

heater gebruikt, maar ook die draait op zelf opgewekte stroom. In het hele proces komt dus geen aardgas aan te pas. Daarmee wordt niet alleen de mest hergebruikt, maar wordt ook de energie voor de verwerking duurzaam opgewekt. Dat maakt het systeem in feite een combinatie van meerdere kringlopen: energie, mest en teelt.

Organisch en mineraal in één korrel

Samen met adviseurs uit de bemesting en bodemwereld werd gekeken hoe van de pluimveemest een meststof gemaakt kon worden die beter aansluit bij professionele teelten. Daarbij werd bewust gekozen om niet alleen standaard kippenmestkorrels te produceren, maar om organische mest, mineralen en spoorelementen te combineren in één product. Veel boomkwekers rijden namelijk meerdere producten: organische mest, spoorelementen en soms aanvullende kunstmest. Door dit te combineren in één korrel kan bemesting in één werkgang worden uitgevoerd en liggen alle voedingsstoffen bij elkaar in de bodem. Het grootste deel van de voedingsstoffen komt uit de kippenmest zelf, aangevuld met mineralen en spoorelementen afhankelijk van gewas en bodem.

Installatie gebouwd door Van Tuijl Innovations

Voor de ontwikkeling en bouw van de gehele meng- en persinstallatie werd samengewerkt met Van Tuijl Innovations uit Opheusden. Deze machinebouwer, bekend van WEEDELETE mechanische schoffelmachines en maai-schof-

felcombinaties voor boomkwekerijen, bouwde deze installatie op locatie. Het ging daarbij niet om een standaardinstallatie, maar om een systeem waarmee de maatwerkmengsels geproduceerd kunnen worden voor specifieke teelten zoals boomkwekerij en fruitteelt. De installatie is bovendien NVWA-erkend, waardoor de mest wordt verwerkt tot een gehygiëniseerd product dat als meststof kan worden afgezet. In de installatie wordt de gedroogde pluimveemest gemengd met aanvullende mineralen en spoorelementen en vervolgens geperst tot mestkorrels.

Boomkwekers zien verschil in groei

Dat het product uiteindelijk vooral in de boomkwekerij terecht kwam, was geen toeval. Poultry Pellet ligt midden in een boomteeltgebied en boomkwekers werken veel met maatwerkbemesting. Inmiddels gebruiken verschillende kwekers in de regio de mestkorrels in hun teeltsysteem. Gerard van de Bijl van Boomkwekerij J.D. van de Bijl in Lienden zag het effect eigenlijk toevallig in het eerste jaar dat hij het product gebruikte. 'We hadden een rij waar we per ongeluk niet gestrooid hadden. Links en rechts wel en in het midden niet. Toen zagen we duidelijk verschil in stamontrek en groei. Dat was voor mij voldoende.' Volgens Van de Bijl zit de meerwaarde vooral in het organische karakter van de meststof en het effect op bodem en groei. Voor hem is het uiteindelijk simpel: als het werkt, gebruik je het.

Basisbemesting en maatwerk

Ook Boomkwekerij Volentis uit Dodewaard werkt met de mestkorrels als onderdeel van de bemestingsstrategie. Daar worden de korrels vooral gebruikt als basisbemesting, waarna via fertigatie wordt bijgestuurd afhankelijk van de behoefte van het gewas. Het voordeel zit volgens het bedrijf vooral in het maatwerk en het feit dat de meststof lokaal geproduceerd wordt. 'Alles waar geen "kunst" voor staat is denk ik toekomst. Organisch of natuurlijk, hoe je het ook noemt. Dat past wel bij de richting waar de sector naartoe gaat.' Daarmee raakt Willemsen een ontwikkeling die in de hele sector zichtbaar is. Boomkwekers zoeken steeds vaker naar manieren om organische stof, bodemleven en voeding te combineren in hun bemestingsstrategie.

Lokale kringloop

Wat Poultry Pellet bijzonder maakt, is dat het hele systeem lokaal is georganiseerd. De mest komt van het eigen kippenbedrijf, wordt op het bedrijf verwerkt en gaat vervolgens naar boomkwekers in de regio Betuwe en Brabant. Het bedrijf produceert ongeveer 2.000 ton mestkorrels per jaar en richt zich vooral op boomkwekerij en fruitteelt. Volgens Aalbers hoeft het bedrijf niet per se groter te worden. Als de mest in de regio kan worden afgezet, is de cirkel in feite rond. Mest hoeft niet naar het buitenland en er hoeft minder kunstmest van ver weg te worden aangevoerd.

Mest als grondstof

De ontwikkeling rond producten zoals Poultry Pellet laat zien dat mest steeds minder een restproduct is en steeds meer een grondstof wordt. Zeker in regio's waar veel boomkwekerij en veehouderij dicht bij elkaar zitten, liggen er kansen om kringlopen lokaal te sluiten. Voor boomkwekers gaat het daarbij uiteindelijk niet om het verhaal alleen, maar om wat er op het perceel gebeurt. Als een meststof zorgt voor een gezonde bodem en een goede groei, dan vindt zo'n product vanzelf zijn plek in de teelt. Misschien is dat wel de belangrijkste les: kringlooplandbouw begint niet in Den Haag, maar gewoon op het erf en op het perceel.

'Ons werd vaak verteld dat pluimveemest afval was, terwijl het eigenlijk een waardevolle grondstof is voor de land- en tuinbouw'

De mestkorrels van Poultry Pellet™

BE SOCIAL
Scan, lees & deel!